

ZARZĄDZENIE NR 8/16
REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W RZESZOWIE
z dnia 10. marca 2016 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Grąd w Średniej Wsi”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2), ust. 3 pkt 1), 2), 4) i ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.), **zarządza się, co następuje:**

§ 1. Ustanawia się na 5 lat zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Grąd w Średniej Wsi”, zwanego dalej „rezerwatem”, położonego w miejscowości Średnia Wieś w gminie Lesko, na terenie Nadleśnictwa Lesko, obręb Lesko.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, które określa załącznik nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, które określa załącznik nr 2 do zarządzenia;
- 3) wskazanie obszarów objętych ochroną czynną i ścisłą, które określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 3. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną i ścisłą.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

Michał Kokowski

Identyfikacja oraz ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń oraz ich skutków

L.p.	Przedmiot zagrożenia	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
1	2	3	4
1.	Fragmety subkontynentalnego grądu <i>Tilio-Carpinetum</i> o wysokim stopniu naturalności, występującego w piętrze pogórza.	Zagrożenia naturalne i zagrożenia antropogeniczne (poruszanie się poza wyznaczonymi ścieżkami i szlakiem ruchu pieszego, niszczenie gleby, niszczenie stanowisk rzadkich gatunków roślin, zaśmiecanie) mogące mieć wpływ na przebieg procesów naturalnych.	1. Obserwacja procesów naturalnych. 2. Kontrole wykonywane przez Służbę Leśną. 3. Eliminacja ruchu pojazdów mechanicznych na terenie rezerwatu.
2.	Szlak ruchu pieszego i bezpieczeństwo ludzi przebywających na wyznaczonym szlaku ruchu pieszego.	Zaśmiecanie szlaku przez osoby odwiedzające rezerwat.	Usuwanie pozostawionych śmieci.
		Stan sanitarny drzew, pojawiające się złomy i wywroty.	Usuwanie posuszu, złomów i wywrotów bezpośrednio zagrażających bezpieczeństwu osób korzystających ze szlaku.
3	Droga leśna przy rezerwacie	Stan sanitarny przylegającego drzewostanu, złomy wywroty, posusz, ocienianie drogi.	Podkrzesywanie drzew bezpośrednio przy drodze, usuwanie posuszu złomów i wywrotów zagrażających ruchowi pojazdów.

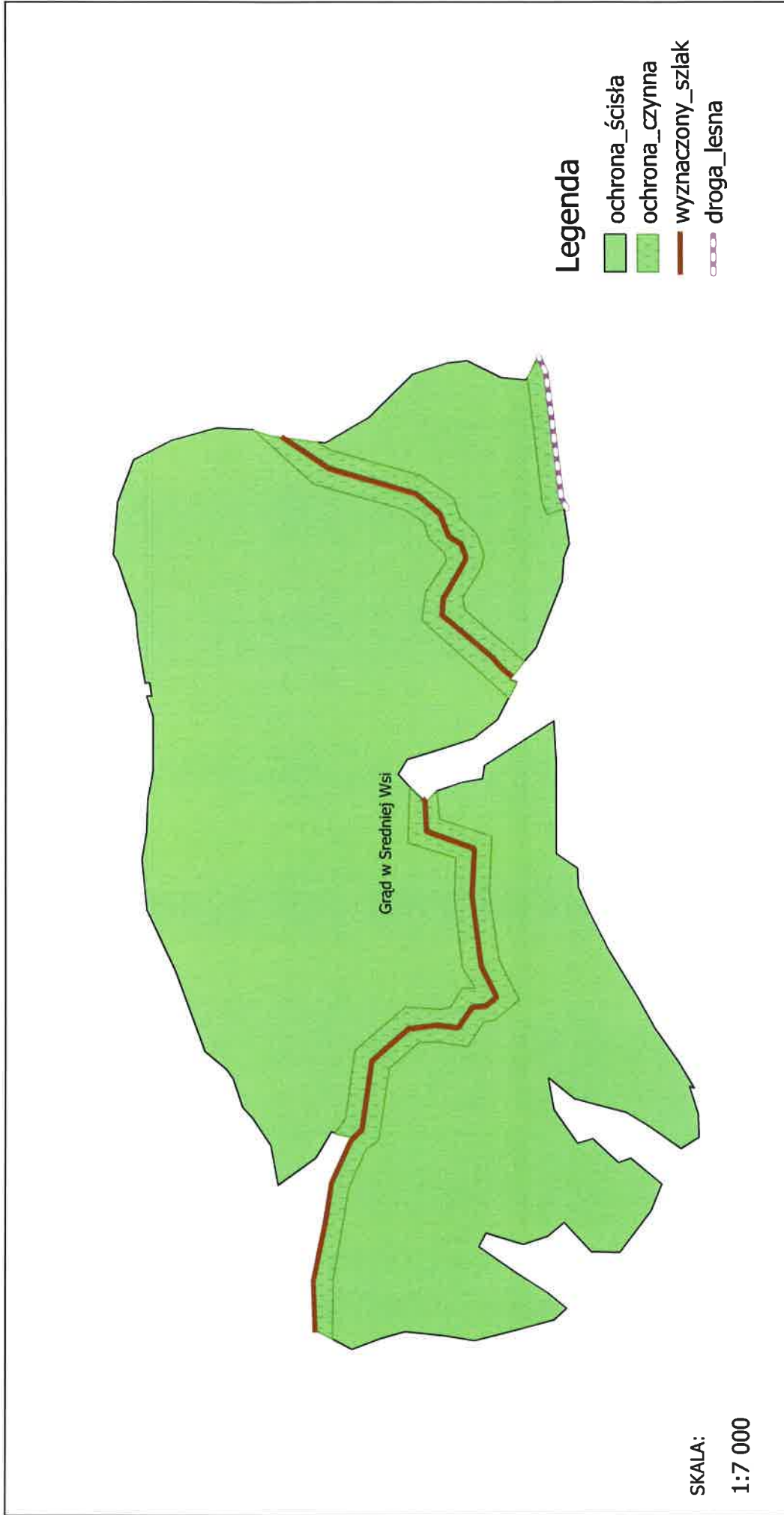
REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE
Lech Kotkowski

**Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów,
z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań**

Lp.	Czynności	Sposób wykonania i zakres	Rozmiar i lokalizacja zadań ochronnych
1	2	3	4
1.	Obserwacja procesów naturalnych.	Lustracja terenowa minimum raz w roku.	Obszar całego rezerwatu przyrody.
2.	Zapewnienie bezpieczeństwa ludziom korzystającym z wyznaczonego szlaku ruchu pieszego w rezerwacie przyrody.	1. Kontrola wyznaczonego szlaku ruchu pieszego. 2. Usunięcie obumarłych i zamierających konarów, zwisających nad szlakiem ruchu pieszego z pozostawieniem na terenie rezerwatu przyrody.	Pas szerokości do 25 metrów wzdłuż wyznaczonego szlaku ruchu pieszego o długości 1500 metrów przebiegającego pomiędzy oddziałami: 107 a, 107 c, 108 b, 108 c, 108 d.
3.	Eliminacja ruchu pojazdów mechanicznych na terenie rezerwatu przyrody.	Umieszczenie na granicy rezerwatu znaku „Zakaz wjazdu” przy trzech drogach.	Pobocze dróg przechodzących przez rezerwat.
4.	Utrzymywanie szlaku ruchu pieszego w czystości.	1. Kontrola szlaku w okresie wzmożonego ruchu turystycznego przez Służbę Leśną. 2. Usuwanie pozostawionych śmieci.	Cały wyznaczony szlak ruchu pieszego i jego sąsiedztwo.
5.	Zapewnienie bezpieczeństwa na drodze przebiegającej bezpośrednio przy rezerwacie	Usunięcie przeszkadzających konarów, usuwanie złomów wywrotów i posuszu	Odcinek o długości ok. 200 m (przy oddz. 107 c), w strefie maksymalnie do 25 m od drogi.

UZASADNIENIE
do zarządzenia Nr 8./16
Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Rzeszowie

Rezerwat przyrody „Grąd w Średniej Wsi” został powołany Rozporządzeniem Wojewody Podkarpackiego z dnia 21 sierpnia 2003 roku (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z 2003 r., Nr 83, poz. 1464 z dnia 5 sierpnia 2003 roku). Jego powierzchnia wynosi 58,19 ha. Celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu subkontynentalnego grądu o wysokim stopniu naturalności, występującego w piętrze pogórza.

Według rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 roku (Dz. U. z 2005 r., poz. 533) w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody, rezerwat zalicza się ze względu na główny przedmiot ochrony do typu rezerwatów fitocenotycznych oraz podtypu zbiorowisk leśnych. Ze względu natomiast na główny typ ekosystemu rezerwat zalicza się do typu rezerwatów leśnych i borowych oraz podtypu lasów górskich i podgórskich.

Rezerwat „Grąd w Średniej Wsi” obejmuje południowo-zachodni przyczółek pasma Czulni – jednego z bardziej charakterystycznych pasm górskich Pogórza Leskiego. Posiada on duże walory przyrodnicze. Jednymi z cenniejszych na obszarze rezerwatu są ekosystemy leśne oraz stanowiące ich element zbiorowiska roślinne. Występujący tu zespół dobrze zachowanego grądu subkontynentalnego różnicuje się na cztery podzespoły, co jest warunkowane odmiennymi warunkami mikrosiedliskowymi.

Odnaleziono tu również niewielkie płyty zbiorowiska zbliżonego do nadrzecznej olszyny górskiej *Alnetum incanae*.

We florze rezerwatu liczną grupę stanowią rośliny górskie oraz chronione i rzadkie. Spośród nich do najcenniejszych należą storczykowate *Orchidaceae*: kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine* oraz gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis*. Warto podkreślić obecność dwóch gatunków flory wczesnowiosennej: śnieżyczki przebiśnieg *Galanthus nivalis* i cebulicy dwulistnej *Scilla bifolia*.

Cennym elementem istniejącego tu ekosystemu leśnego jest również drzewostan, który charakteryzuje się przewagą dębu i buka. Dominacja dębu, skupiającego blisko 45 % mąszości, dobrze świadczy o stopniu zachowania tutejszych ekosystemów leśnych, dąb jest bowiem jednym z najważniejszych komponentów zbiorowisk grądowych, a przy tym niezbyt częstym gatunkiem w drzewostanach Bieszczadów Niskich. Duży udział buka związany jest z kolei z położeniem

w piętrze pogórza, w stosunkowo bliskim sąsiedztwie piętra regła dolnego i wykształceniem się asocjacji pośrednich między grądem a żyzną buczyną karpacką. W składzie drzewostanu elementem charakterystycznym są wiekowe sosny.

Rezerwat „Grąd w Średniej Wsi” znajduje się na terenie miejscowości Średnia Wieś, w gminie Lesko, w powiecie leskim w południowo-wschodniej części województwa podkarpackiego. Położony jest na terenie Nadleśnictwa Lesko, obręb Lesko.

Na terenie rezerwatu wyodrębniono dwa obszary, w których stosowana będzie ochrona czynna i ścisła.

Ochrona czynna obejmuje strefę o szerokości do 25 metrów wzdłuż wyznaczonego szlaku ruchu pieszego, ustanowionego zarządzeniem Nr 3/09 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 23 stycznia 2009 roku w sprawie wyznaczenia szlaku ruchu pieszego w rezerwacie przyrody „Grąd w Średniej Wsi”. Ponadto na wniosek Nadleśnictwa Lesko wyznaczono również strefę ochrony czynnej na odcinku ok. 200 m wzdłuż drogi leśnej przy oddziale 107 c w pasie do 25 m od drogi.

Konieczne jest okresowe usuwanie pozostawianych śmieci oraz utrzymywanie szlaku w stanie nie zagrażającym bezpieczeństwu osób na nim przebywających. Należy w tym celu okresowo kontrolować szlak, głównie w czasie nasilonego ruchu turystycznego. Podmiotem odpowiedzialnym za utrzymanie szlaku w należyтым stanie jest Nadleśnictwo Lesko.

Ochroną ścisłą została objęta pozostała część rezerwatu przyrody. Zgodnie z definicją § 22 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmiany w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. z 2005 r., poz. 794), polega ona na rozpoznawaniu, monitorowaniu i eliminowaniu lub ograniczaniu zagrożeń antropogenicznych oraz na umożliwieniu przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych.

Mając na uwadze dobry stan zachowania głównego przedmiotu ochrony, ograniczono się tylko do obserwacji procesów naturalnych, która polegać będzie na cyklicznej lustracji obszaru rezerwatu w celu wykrycia ewentualnych zagrożeń dla substancji przyrodniczej rezerwatu.

Rezerwat znajduje się w obszarze Natura 2000 Góry Słonne PLH180013. Zadania ochronne nie wpłyną w sposób istotnie negatywny na stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których zostały wyznaczone lub są projektowane obszary sieci Natura 2000.

Projekt zarządzenia był konsultowany dwukrotnie (drogą elektroniczną – dnia 7.03.2016 r., 8.03.2016 r.) z Nadleśnictwem Lesko.

Wykonanie tego zarządzenia pozwoli na przynajmniej częściowe ograniczenie antropopresji na substancję przyrodniczą rezerwatu przyrody „Grąd w Średniej Wsi”.

Wejście w życie zarządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

Lech Kołkowski

